

РОЛЬ ОСВІТИ У ПОДОЛАННІ ГЕНДЕРНОЇ СТЕРЕОТИПІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ

В умовах формування постмодерного суспільства його розвиток набуває нових граней, надає можливість розкриття своїх здібностей. В цій динаміці важливе місце посідають гендерні відносини – побудовані на взаємодії не лише біологічних статей, а й, перш за все, на основі сформованих соціальних та психологічних особливостей.

Аналіз класичних соціальних теорій дозволяє зробити висновок, що, частіше за все, категорії чоловічого та жіночого протиставляються одна одній; атрибути чоловічого та жіночого можуть «перетікати» один в один та по різному бути присутніми в людях; можна констатувати різний ступінь затребуваності сполучень «чоловіче-жіноче», які можуть бути наявними у суспільстві, у різних сферах життєдіяльності.

Зазначені положення певним чином сприяють тому, що гендерна проблематика досить часто розглядається крізь призму стереотипів. Різні дослідники розуміють термін «гендерні стереотипи» по-різному: 1) це схематизований набір уявлень про персональні характеристики чоловіків і жінок; 2) це схематизовані, узагальнені образи маскуліності і фемінінності; 3) це соціально конструйовані категорії «маскуліність» і «фемінінність», які підтверджуються різною в залежності від статі поведінкою, різним розподілом чоловіків і жінок усередині соціальних ролей і статусів і які підтримуються психологічними потребами людини ввести себе в соціально бажаній манері і відчувати свою цілісність, несуперечність тощо.

Гендерні стереотипи виступають важливими конструкторами сучасних соціальних відносин, але такими, які не завжди є максимально продуктивними. Саме тому їх подолання вбачається важливим завданням, вирішення якого певним чином торкається освіти. Саме в її рамках «доформуються» уявлення про чоловіче та жіноче у соціумі. Для подолання стереотипізації особистості в цьому аспекті можна використовувати проектну діяльність (у навчальному та позанавчальному процесі) з акцентом на особистісних якостях, а не на статі; тренінги; використання прикладів успішності особистості тощо. Важливим постає і розвиток самостійного критичного мислення особистості.